

fundada en 1912

CAMBRA OFICIAL
CONTRACTISTES
OBRES
CATALUNYA

El sector de la construcció a Catalunya 2015 i perspectives 2016

Barcelona, 4 de febrer del 2016

El sector de la construcció a Catalunya 2015 i perspectives 2016

- **Forta caiguda el 2015 de la licitació d'obra pública del 34%, que trenca la incipient recuperació.**
- **La inversió pública a Catalunya és inferior a la mitjana espanyola i europea, situació que perjudica greument les necessitats de l'economia catalana i la qualitat de vida dels ciutadans.**
- **La manca d'inversió pública posa en risc la continuïtat de les empreses constructores i de milers de llocs de treball.**
- **Cal que les administracions públiques realitzin una efectiva política d'inversió.**
- **La tímida recuperació del subsector immobiliari no compensa la caiguda de l'obra pública.**
- **La construcció és un sector estratègic per al desenvolupament de l'economia del país, i essencial, també, per generar llocs de treball a capes desfavorides de la societat.**

1. El sector de la construcció encara és en situació crítica.

Diverses estadístiques del sector ens permeten analitzar **la profunda davallada que ha patit el sector de la construcció a Catalunya** des de l'inici de la crisi el 2008, ja fa 8 anys, **sense parangó en altres sectors estratègics de l'economia** (veure document adjunt *Nota de Conjuntura de la Construcció*).

Des de l'any 2007, la producció del sector de la construcció s'ha reduït aproximadament en un 80% (variació del consum del ciment entre els anys 2007 i 2015). Així, per exemple, **la licitació d'obra pública ha disminuït un 84% i els habitatges iniciats un 86%**. Tal caiguda de la producció ha provocat la **destrucció de milers de llocs de treball** (més de 250.000 llocs de treball directes, segons l'EPA, als quals s'ha de sumar els treballadors de les indústries a les quals la construcció compra i dels serveis associats) i la **desaparició massiva d'empreses** (25.892 empreses de la construcció amb un o més treballadors d'un total de 47.869 de les existents l'any 2008, a les que s'ha d'afegir les empreses industrials i de serveis que recolzen el sector, que també van haver de tancar).

2. L'agonia de les empreses contractistes d'obra pública.

En escassament 5 anys -2007 a 2012- **el mercat de l'obra pública es va reduir en un 89%**; després de dos anys de creixements (39% el 2013 i 58% el 2014), **novament l'any 2015 es tanca amb una caiguda del 34%, la qual cosa ha suposat un fort cop a les expectatives de consolidació de la recuperació**. (Veure document adjunt *Informe de Licitació. Catalunya 2015*)

Per adaptar-se a aquesta devastadora pèrdua de mercat **el sector ha realitzat un enorme esforç d'ajustament**: han desaparegut multitud d'empreses constructores (més de 5.000 empreses de la construcció de 10 o més treballadors, el 72% de les existents el 2008), s'han fet successius processos de regulació d'ocupació, de refinançament de les empreses, s'han procurat obrir nous mercats o línies de negoci, etc.

A causa d'aquesta nova caiguda la licitació del 34% el 2015 respecte l'any anterior, la situació de les empreses contractistes d'obres és insostenible, i **agreuja el desequilibri existent entre l'oferta i la demanda, la qual cosa genera dinàmiques absurdes en la contractació pública perjudicials, tant per al propi sector com per al conjunt de la societat**.

Per altra banda, **la tímida millora del subsector immobiliari**, 328 milions d'euros addicionals ¹ l'any 2015, **no compensa la baixada de la licitació pública** en 595 milions d'euros.

3. Catalunya té un clar dèficit en infraestructures i equipaments.

Rodalies, l'Eix del Mediterrani, els accessos viaris i ferroviaris als ports, l'ampliació de metro, les obres hidràuliques, etc, són només alguns **exemples de les mancances detectades en infraestructures vitals per a l'economia catalana** (Veure Foment del Treball Nacional (2015): [Per a un nou model de gestió d'infraestructures a Catalunya](#), en el qual s'identifiquen 100 infraestructures bàsiques necessàries (CAT100) i vint de prioritàries (CAT20).

Així mateix **el nombre i qualitat d'equipaments –escoles, llars d'infants, residències de la tercera edat-** encara és lluny de cobrir les necessitats bàsiques de la població.

La inversió pública a Catalunya és només de l'1,6% del PIB², quan la del conjunt d'Espanya és el 2,1% i la de l'Euro Àrea és el 2,7% del PIB³, situació que posa en risc la competitivitat de l'economia catalana i la qualitat de vida dels ciutadans.

4. Catalunya té un patrimoni d'infraestructures i equipaments que cal preservar i mantenir.

Tot l'esforç realitzat durant tants anys esdevindria inútil i afectaria negativament les condicions de vida dels ciutadans si no es **conserven i mantenen les infraestructures o no es rehabilita i reformen els habitatges i equipaments.**

Per altra banda, s'ha de donar compliment a les obligacions concretes amb la Unió Europea per a la reducció, mitjançant la **rehabilitació energètica**, d'un 20% de les emissions de CO₂ dels edificis cap a l'any 2020.

¹ Font: M. Fomento. Visats de direcció d'obra. Pressupostos d'execució material.

² Font: Generalitat de Catalunya. Inversió real pressupostada 2014. La inversió real liquidada encara és més baixa. L'Administració Central no publica la inversió real liquidada per comunitats autònomes, només el Grup Fomento (darrera dada disponible 2013).

³ Font: European Economic Forecast. Autumn 2015.

5. Ara és el moment que les Administracions Públiques desenvolupin una necessària i efectiva política de recolzament al sector de la construcció i, especialment d'inversió pública, en considerar que⁴:

- **El sector de la construcció és, dels deu principals sector de l'economia catalana, el que més activitat genera en altres sectors:** Amb un multiplicador de l'1,92, cada milió d'euros demandats al sector construcció indueix la producció d'1.920.000 euros al conjunt de l'economia.
- **En la inversió en infraestructures el retorn fiscal de la inversió és del 49%** d'allò invertit en concepte de recaptació de l'IVA, IRPF, Impost de Societats, cotitzacions socials o disminució de prestacions de desocupació.
- **La construcció és dels sectors que més ocupació genera**, 14 llocs de treball per milió d'euros invertit (56 llocs si són en treballs de rehabilitació), i ocupa tècnics d'elevat nivell, però també a molt personal altament qualificat per al seu ofici, però amb escassa formació, motiu pel qual llur inserció laboral és molt difícil.
- **La construcció és un sector clarament integrador** que facilita la incorporació al món del treball de col·lectius amb escassa formació acadèmica, en risc d'exclusió social, i immigrants. En aquest sentit, el 9 d'abril del 2014, sindicats i patronal varen signar i presentar conjuntament el manifest *Sortir de la crisi amb la construcció*.
- **La construcció és el sector que menys importa de l'exterior**, amb un pes de les importacions sobre el volum total d'inversió de només el 9% (en el cas de l'automoció, per exemple, aquest és del 50%), la qual cosa **afavoreix els productes i serveis locals**.

6. La construcció és un sector estratègic de l'economia, essencial també per generar llocs de treball en capes desfavorides de la societat.

Amb aquest nivells tan baixos d'activitat **és molt difícil que el sector de la construcció pugui fer una aportació més positiva a la recuperació econòmica i a l'ocupació**. És més, es corre el perill que, per manca de licitació, **es perdin de nou**

⁴ AT Kearney (2015). *Contribución de las infraestructuras al desarrollo económico y social de España*.

milers de llocs de treball, i que les empreses supervivents de la llarga crisi iniciada el 2008 pateixin una **pèrdua del coneixement acumulat**.

Per tal que aquest sector econòmic estratègic per l'economia catalana sigui sostenible, la licitació mínima regular de totes les administracions hauria de ser de 4.500 milions anuals, l'equivalent aproximadament al 2% del PIB de Catalunya.

Davant les restriccions pressupostàries és urgent adoptar el **pagament per ús d'infraestructures**, com han fet la majoria de països europeus, i aplicar d'una vegada la Directiva de l'**Eurovinyeta** a totes les vies d'alta capacitat espanyoles (moltes d'elles autopistes gratuïtes), a fi de finançar a càrrec de l'usuari la seva construcció i manteniment i reduir els costos externs de transport.

Per altra banda, les aportacions dels estats membre a les **inversions estratègiques cofinançades per la U.E.** per impulsar el creixement i l'ocupació (per exemple, el corredor mediterrani o els accessos als ports), **no haurien de computar en cap cas per al dèficit**. Així mateix, regions europees com **Catalunya**, que pateix d'un injust repartiment dels límits de dèficit pressupostari, que manté un desproporcionat dèficit fiscal i una inversió governamental molt per sota de la mitjana de la Zona Euro, **haurien de tenir regles adaptades a les seves circumstàncies que afavoreixin la inversió en infraestructures productives**.

7. Perspectives del sector de la construcció per l'any 2016.

Les limitacions en el dèficit públic establertes per la Unió Europea per a l'Estat espanyol, i la seva repercussió a les Comunitats Autònomes i Ajuntaments, **l'alt endeutament de les administracions, així com la conjuntura econòmica nacional i internacional de desacceleració del creixement, no fan preveure que aquest any canviï la tendència en la licitació d'obres públiques**.

A aquest factor limitatiu estructural se li ha d'afegir un de conjuntural. Els recents canvis de govern a la Generalitat i, previsiblement, al govern espanyol, i, a inicis de l'any passat, dels Ajuntaments, també ens porten a preveure una feble licitació. Això és així perquè, en perspectiva històrica, cada vegada que es forma un nou govern es replantegen els projectes existents o se n'inicien de nous, que no es liciten fins al segon i següents anys de la legislatura.

Per altra banda, **l'augment previst d'activitat en el subsector immobiliari i en la rehabilitació no compensarà la caiguda de la licitació pública**.

Per tot això, podem concloure que **l'any 2016 serà encara, per al sector de la construcció, un any de transició cap a la recuperació d'una activitat sostenible per a les necessitats de l'economia catalana, que esperem es produirà el 2017.**

Barcelona, 4 de febrer del 2015

Annexos

- Informe de Licitació Catalunya 2015
- Nota de Conjuntura de la Construcció
- La concurrència en el mercat d'obra pública a Catalunya

Per a més informació:

Josep-Manel Marí i Serra

Director d'Estudis i Administració

Telèfon: 934 675 286

jmmari@ccoc.cat